GST રજીસ્ટ્રેશન સંપૂર્ણ માર્ગદર્શિકા

GST Registration Step-by-Step Guide & Checklist (India)

સત્તાવાર પોર્ટલ
gst.gov.in

ઝડપી માહિતી: ગૂડ્ઝ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ (GST) હેઠળ કોઈ પણ વેપારી કે સેવા આપનાર વ્યક્તિ માટે નોંધણી મેળવવાની સમગ્ર પ્રક્રિયા **સંપૂર્ણપણે ઓનલાઈન અને મફત (Free of Cost)** છે. યોગ્ય દસ્તાવેજો સાથે પોર્ટલ પર અરજી કરવાથી 3 થી 7 દિવસમાં 15-અંકનો GSTIN નંબર અને ડિજિટલ રજીસ્ટ્રેશન સર્ટિફિકેટ મળી જાય છે.

ભાગ ૧: રજીસ્ટ્રેશન માટે ટર્નઓવર મર્યાદા (TURNOVER LIMITS)

માલસામાનના વેપારીઓ (Goods Suppliers)

₹ ૪૦ લાખ / વર્ષ

ગુજરાત સહિત મોટાભાગના સામાન્ય રાજ્યોમાં વાર્ષિક ટર્નઓવર ₹૪૦ લાખથી વધે ત્યારે GST રજીસ્ટ્રેશન ફરજિયાત છે. (પહાડી/વિશેષ રાજ્યો માટે ₹૨૦ લાખ).

સેવા આપનાર (Service Providers)

₹ ૨૦ લાખ / વર્ષ

સર્વિસ ક્ષેત્ર (જેમ કે કન્સલ્ટન્ટ્સ, આઈટી, એજન્સી વગેરે) માટે વાર્ષિક ₹૨૦ લાખની ટર્નઓવર મર્યાદા લાગુ પડે છે. (વિશેષ રાજ્યો માટે ₹૧૦ લાખ).

ભાગ ૨: વ્યવસાયના પ્રકાર મુજબ જરૂરી દસ્તાવેજો (REQUIRED DOCUMENTS)

વ્યવસાયનો પ્રકાર	જરૂરી દસ્તાવેજોનું લિસ્ટ (Scanned Copies)
પ્રોપ્રાઈટરશીપ (Proprietorship)	• પ્રોપ્રાઈટરનો આધાર કાર્ડ અને પાન કાર્ડ (PAN Card) • પાસપોર્ટ સાઈઝ ફોટોગ્રાફ • માલિકીનો પુરાવો (લાઈટ બિલ / વેરા બિલ / ભાડા કરાર) • રદ કરેલ ચેક (Cancelled Cheque) અથવા બેંક પાસબુક/સ્ટેટમેન્ટ
પાર્ટનરશીપ પેઢી (Partnership / LLP)	• પેઢીનું PAN કાર્ડ અને પાર્ટનરશીપ ડીડ (Partnership Deed) • તમામ ભાગીદારોના આધાર અને PAN કાર્ડ • અધિકૃત ભાગીદારનો ઓથોરાઈઝેશન લેટર (Authorisation Letter) • બિઝનેસના સરનામાનો પુરાવો (લાઈટ બિલ / રેન્ટ એગ્રીમેન્ટ)
પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (Pvt Ltd Company)	• કંપનીનું PAN કાર્ડ અને Certificate of Incorporation (COI) • MOA & AOA ની નકલ • તમામ ડાયરેક્ટર્સના PAN અને આધાર કાર્ડ • બોર્ડ રિઝોલ્યુશન (Board Resolution) / Authorisation Letter
ધંધાના સ્થળનો પુરાવો (Principal Place of Business)	• જો જગ્યા પોતાની હોય: લાઈટ બિલ / મ્યુનિસિપલ વેરા બિલ / ઇન્ડેક્સ કોપી • જો જગ્યા ભાડાની હોય: રેન્ટ એગ્રીમેન્ટ (Rent Agreement) + લાઈટ બિલ + મકાનમાલિકનું સંમતિ પત્રક (NOC)

ભાગ 3: ઓનલાઈન રજીસ્ટ્રેશન પ્રક્રિયા (REG-01 APPLICATION)

૧ GST પોર્ટલ પર TRN જનરેટ કરવો (Part-A)

- સત્તાવાર પોર્ટલ **gst.gov.in** પર જઈ **Services > Registration > New Registration** વિકલ્પ પસંદ કરો.
- 'I am a Taxpayer' સિલેક્ટ કરી તમારું રાજ્ય, જિલ્લા, ધંધાનું નામ (Legal Name as per PAN), PAN કાર્ડ નંબર, ઈમેલ અને મોબાઈલ નંબર નાખો.
- OTP વેરિફિકેશન પૂર્ણ કર્યા બાદ ૧૫-અંકનો **TRN (Temporary Reference Number)** જનરેટ થશે.

૨ મુખ્ય અરજી ફોર્મ ભરવું (Part-B)

- TRN અને OTP વડે ફરીથી લોગિન કરી ફોર્મ (Form GST REG-01) ખોલો.
- **Business Details:** વેપારનું નામ, ટ્રેડ નેમ, પ્રમોટર/ભાગીદારોની વિગત અને ફોટોગ્રાફ અપલોડ કરો.
- **Place of Business:** ધંધાનું પૂરું સરનામું, ઈમેલ, લાઈટ બિલ અને સંમતિ પત્રક (NOC) અપલોડ કરો.
- **Goods & Services:** તમે વેચતા મુખ્ય 5 માલ/સેવાના HSN / SAC કોડ ઉમેરો.

૩ આધાર વેરિફિકેશન અને સબમિશન (Aadhaar Authentication & EVC)

- ઝડપી મંજૂરી માટે પ્રોપ્રાઈટર/ઓથોરાઈઝ્ડ સાઈનરનું **Aadhaar Authentication** વિકલ્પ પસંદ કરો. ઈમેલ/મોબાઈલ પર આવેલ લિંક પરથી આધાર OTP વેરિફાય કરો.
- ફોર્મ ડિજિટલ સિગ્નેચર (DSC) અથવા ઓટીપી (EVC) દ્વારા ફાઇનલ સબમિટ કરો.
- સબમિટ થયા બાદ **ARN (Application Reference Number)** મળશે.

૪ ચકાસણી અને સર્ટિફિકેટ (GSTIN & Certificate Issue)

ટેક્સ ઓફિસર ચકાસણી કરશે. દસ્તાવેજો સાચા હશે તો ૩ થી ૭ દિવસમાં GST મંજૂર થશે અને પોર્ટલ પરથી **Form GST REG-06 (Registration Certificate)** ડાઉનલોડ કરી શકાશે.

ભાગ ૪: ફરજિયાત રજીસ્ટ્રેશન અને અગત્યની બાબતો

ટર્નઓવર વગર ફરજિયાત GST કોના માટે?

- **આંતર-રાજ્ય વેપારીઓ:** એક રાજ્યમાંથી બીજા રાજ્યમાં માલ વેચનાર (Inter-state sales).
- **E-Commerce Sellers:** Amazon, Flipkart, Meesho પર વેચાણ કરતા વેપારીઓ.
- **Casual Taxable Persons:** કામચલાઉ સ્ટોલ કે એક્ઝિબિશન કરનાર.
- **Reverse Charge (RCM):** RCM હેઠળ ટેક્સ ભરવા જવાબદાર વ્યક્તિ.

રજીસ્ટ્રેશન પછીની મહત્વની જવાબદારીઓ

- **બેંક એકાઉન્ટ લિંકિંગ:** રજીસ્ટ્રેશન મળ્યાના ૩૦ દિવસમાં પોર્ટલ પર બેંક એકાઉન્ટ વિગતો ઉમેરવી.
- **GST બોર્ડ પ્રદર્શન:** ધંધાના સ્થળે GSTIN અને રજીસ્ટ્રેશન સર્ટિફિકેટ પ્રદર્શિત કરવું.
- **નિયમિત રિટર્ન:** દર મહિને/ત્રિમાસિક GSTR-1 અને GSTR-3B ફાઇલ કરવું ફરજિયાત છે.

ચેતવણી/દંડ: GST મર્યાદા વટાવ્યા બાદ રજીસ્ટ્રેશન ન કરાવવા પર અથવા ખોટી માહિતી આપવા પર કરચોરીની રકમના 100% સુધી અથવા ન્યૂનતમ ₹10,000 દંડ થઈ શકે છે.